

Rakennusvalvonta / Heinolan kaupunki

Viite: Lausuntopyyntö 29.12.2025

Asia: Puistomuuntamoiden rakentaminen Hartolaan

Insplan Oy on laatimassa Järvi-Suomen Energian sähköverkon saneeraussuunnitelmaa Hartolan kunnan alueella. Hankkeeseen haetaan neljä rakennuslupaa (081-2025-88, 081-2025-89, 081-2025-90, 081-2025-91) puistomuuntamoille. Rakennuslupaa haetaan muuntamoille Tonttulahti (Nuutintie 42,81-408-4-91), Aholanraitti (Lepsalantie 1199, 81-408-4-107), Kurukorpi (81-408-2-219) ja Verkkoniemi 2 (Honkapääntie 782 81-404-7-28).

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu rakennuslupa-aineistoista pyydettyä lausuntoaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Viitaten Lahden museoiden aiempaan lausuntoon Insplan Oy:lle 11.7.2025, suunnittelualueen muinaisjäännöksistä ei ole olemassa ajantasaista tietoa. Tämänhetkisen tiedon pohjalta lupahakemuksissa esiteltujen muuntamoiden rakennuspaikoilta ei kuitenkaan tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojaamia muinaisjäännöksiä, eikä inventointia edellytetä puistomuuntamoiden rakennuslupien yhteydessä. Aiemman lausunnon ohjeistus muuntamoihin liittyvästä sähköverkon saneeraushankkeesta jää voimaan sellaisenaan.

Museolla ei ole asiakohdan lupahankkeista muuta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Sähköverkon saneerauksen alueelle sijoittuu kulttuuriympäristön arvoalueita, jotka on inventoitu osana KUKUSE 2005 inventointia. Kohteet ovat paikallisesti merkittäviä.

Museo viittaa Insplan Oy:lle toimitettuun 11.7.2025 päivättyyn lausuntoon (D/3116/12.03.02.03/2025), jossa todetaan Hartolan kunnan kulttuuriympäristökohteiden alueelle sijoittuviksi muuntamoiksi Tonttulahden ja Aholanraitin muuntamot (kohde Lepsalan kyläkeskus, entinen koulu), muuntamo Kurukorpi (kohde Salajärven raitinvarsitalot, Jokilahti, Kalliola) sekä muuntamo Verkkoniemi 2 (kohde Vanha Laattala), joiden rakennuslupia lausunto koskee sekä Sarkamäki ja Harakkakangas.

Lepsalan kylän kyläkeskus sijoittuu Salajärven itäpuolelle Heinolan Koskenmyllylle johtavan tien ja Kaatuvankosken läheisyyteen. Kääntyvänniemessä Nuutintien varrella on runsaasti pienimuotoista asutusta 1900-luvun alusta. Tien varrella on kulmakunnan entinen klassistinen koulurakennus 1920-luvun loppupuolelta. Alueen arvot ovat maisemallisia sekä rakennushistoriallisia. Museolla ei ole huomautettavaa Lepsalan alueella sijaitsevan muuntamon Aholanraitti sijainnista tai ulkoasusta, sillä se sijaitsee huomattavan etäisyyden päässä tiestä ja alueen rakennushistoriallisesti merkittävistä kohteista. Muuntamo Tonttulahti sijaitsee lähempänä tietä ja museo toistaa 11.7.2025 päivätyssä lausunnossa (D/3116/12.03.02.03/2025) esittämänsä vaatimuksen verhoilla muuntamo alueen ilmeeseen sopivalla tavalla, esim. punamullan sävyiseksi maalatulla pystylautaverhouksella tai vaihtoehtoisesti muuttamaan sijaintia niin, että muuntamon ja tien väliin jää runsaasti puustoa ja muuta kasvillisuutta.

Salajärven raitinvarsitalot sijaitsevat Heinolan Koskenkylään johtavan Lepsalantien varrella. Lähellä toisiaan sijaitsevat Jokilahti ja Kalliola. Niiden päärakennukset ovat 1900-luvun ensimmäisiltä vuosikymmeniltä. Lähekkäin sijoittuvat hyvin tyylipiirteensä säilyttäneet asuinrakennukset muodostavat kiintopisteen Lepsalantien varrelle. Alueen arvot ovat maisemallisia ja rakennushistoriallisia. Museolla ei ole huomautettavaa Salajärven alueelle, kiinteistöllä 81-408-2-219 sijaitsevan Kurunkorven muuntamon sijainnista tai ulkoasusta, sillä se sijaitsee huomattavan etäisyyden päässä tiestä ja alueen rakennushistoriallisesti merkittävistä kohteista.

Vanha-Laattala sijaitsee Kalhon kylän erillisessä osassa Honkapääntien varrella lähellä Salajärveä. Tilakeskus on näkyvällä paikalla mäen päällä. Pitkä ja korkea päärakennus viittaa rungoltaan 1800-luvun puolimaihin. Näkyvästi sijoittunut pihapiiri sisältää hyvin säilynyttä rakennuskantaa. Alueen arvot ovat rakennushistoriallisia. Museolla ei ole huomautettavaa muuntamon Verkkoniemi 2 sijainnista tai ulkoasusta, sillä se sijaitsee huomattavan etäisyyden päästä Vanha-Laattalan pihapiiristä.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa rakennuslupiin liittyen.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

arkeologi Kimmo Kyllönen

rakennustutkija Sanni Hujanen

Tiedoksi: Museovirasto, Lupa- ja valvontavirasto